

KIRJALLINEN KYSYMYS 966/2010 vp

Suojelupoliisin viharikosten seurannan tehostaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Tampereella ravintolan tuhopolttot on osoittautumassa viharikokseksi. Edellisellä viikolla häiriköitiin Turussa rasismista vastaan mielenosoitusta vastaan. Tampereella poltettiin mormonikirkko ja Turussa iskettiin buddhalaiseen temppeliin. Helsingissä iskettiin Pride-kulkuetta vastaan savupommein. Poliisin tietojen mukaan viharikosten määrä on viime vuosina kasvanut 20 prosentilla vuosittain. Tapauksia kirjattiin viime vuonna yli tuhat.

Viharikoksilla tarkoitetaan tekoja, joiden motiivina on ennakkoluulo tai vihamielisyys uhrin edustamaa ryhmää kohtaan. Kyseessä voi olla etnisen tai kansallisen taustan lisäksi uhrin uskonnollinen vakaumus, elämäntapa, seksuaalinen suuntautuminen tai vammaisuus. Tyypillimmät viharikokset ovat rasistisia, ja uhrin ovat nuoria, usein somaleja tai romaneja.

Laki ei tunne viharikosta. Rasistisesta motiivista voidaan kuitenkin tuomita kovempi rangaistus kuin vastaavasta teosta muuten. Lakia tulisi muuttaa siten, että rasististen rikosten tavoittamiseen myös viharikoksista tuomittaisiin kovan rangaistus.

Internetissä on runsaasti vihapuhetta. Se ei ole asiallista maahanmuuttokeskustelua vaan rasismia, joka täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Ei pidä sotkea mielipiteen ilmaisua ja rikollisuutta, vaan on pystyttävä kutsumaan ilmiötä sen oikealla nimellä.

Syrjimättömyys on perusoikeus, joka viranomaisten pitää turvata. Onko suojelupoliisi tehtäviensä tasalla, kun viharikosten määrä on huolestuttavassa kasvussa?

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus on ryhtymässä lain muuttamiseksi siten, että myös muista kuin rasistisista viharikoksista tuomitaan kovennettu rangaistus ja

mihin toimiin hallitus on ryhtymässä, että suojelupoliisi ottaa viharikokset tehostettuun seurantaan?

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2010

Kimmo Kiljunen /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitaneet asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kimmo Kiljunen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 966/2010 vp:

Mihin toimiin hallitus on ryhtymässä lain muuttamiseksi siten, että myös muista kuin rasistisista viharikoksista tuomitaan kovennettu rangaistus ja

mihin toimiin hallitus on ryhtymässä, että suojelupoliisi ottaa viharikokset tehostettuun seurantaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kysymyksen johdanto-osassa todetaan, että poliisin tietojen mukaan viharikosten määrä olisi viime vuosina kasvanut 20 prosentilla vuosittain. Viharikoksilla tarkoitetaan tekoja, joiden motiivina on ennakkoluulo tai vihamielisyys uhrin edustamaa ryhmää kohtaan. Viharikoksen käsite kattaa rasististen rikosten ohella myös esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen ja vammaisuuteen perustuvat rikokset.

Poliisin rikosilmoitustiedoista ilmenee, että vuodesta 2008 vuoteen 2009 viharikosepäilyt kasvoivat 17 %. Muiden kuin rasististen viharikosepäilyiden määrässä ei ole ollut merkittäviä muutoksia vuodesta 2008 vuoteen 2009. Tilastoja tarkasteltaessa on pidettävä mielessä, että erot eri vuosien välillä saattavat johtua useasta syystä. Todellisen rikosmäärän lisääntymisen ohella syynä saattavat olla muun muassa rikosten ilmoitusalttiuden kasvu, poliisin kirjaamistavoissa tapahtuneet muutokset sekä poliisin kasvanut herkkyys tunnistaa vihamotiiveista tehdyt rikokset.

Tilastot kuitenkin osoittavat, että rasistisia ja viharikoksia koskevia rikosilmoituksia tehdään Suomessa huomattava määrä. Juuri julkaistun Poliisiammattikorkeakoulun tekemän vuosiselvi-tyksen mukaan poliisille ilmoitettiin vuonna 2009 yhteensä noin tuhat viharikosta.

Oikeusministeriössä aloitettiin keväällä 2009 rasismi- ja viharikoslainsäädännön uudistaminen. Valmistelu on nyt saatu valmiiksi, ja rasistisia ja viharikoksia koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle ennen joulua. Esityksessä ehdotetaan muun muassa, että rangaistuksen koventamisperusteen soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että se nykyistä paremmin soveltuisi rasististen rikosten ohella myös muihin viharikoksiin. Tarkoituksena on, että rangaistusta koventavana perusteena voisi olla rikosentekijän rasistisen motiivin ohella myös rikoksen tekeminen uskontoon, vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai vammaisuuteen perustuvasta vaikuttimesta taikka niihin rinnastettavasta muusta vaikuttimesta.

Kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevan rangaistussäännöksen ulottuvuutta viharikoksia koskevana säännöksenä ehdotetaan vastaavalla tavalla selvennettäväksi ja osittain laajennettavaksi. Rikoslakiin ehdotetaan myös lisättäväksi erityinen törkeää kiihottamista kansanryhmää vastaan koskeva tunnusmerkistö. Se voisi soveltua muun muassa tapauksiin, joissa kehoitetaan tai houkutellaan joukkotuhontaan tai muihin vakaviin ihmisoikeusrikoksiin. Muutoksilla ankaroitetaan sääntelyä rikoksissa, joiden taustalla on rasistinen tai vihamotiivi.

Suojelupoliisi seuraa viharikoksia osana valtakunnan sisäisen turvallisuuden seurantaan. Eri-tyistä huomiota on kohdistettu siihen, onko viime aikoina julkisuudessa esille noussut toiminta

organisoitua ja johdettua. Suojelupoliisin selvi-tyksissä on käynyt ilmi, ettei viharikosten teke-minen ole tällä hetkellä laajasti järjestäytyntä, vaikka muun muassa internetissä esiintyy joita-kin tällaisiin tekoihin kannustavia toimijoita. Toiminnalle on ominaista satunnaisuus ja paikal-lisuus, joskin viime aikoina myös jonkinasteista

ennalta tapahtunutta suunnitelmallisuutta on ha-vaittu.

Koska viharikokset ovat merkittävä sisäisen turvallisuuden uhkakuva, tulee suojelupoliisi jat-kossakin seuraamaan tämän ilmiön kehittymistä ja raportoi muulle poliisille ja valtiojohdolle ti-lanteen kehittymisestä.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 2010

Oikeusministeri Tuija Brax

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 966/2010 rd undertecknat av riksdagsledamot Kimmo Kiljunen /sd:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att ändra lagen så att det också för andra än rasistiska hatbrott döms ut ett skärpt straff och

vilka åtgärder tänker regeringen vidta så att skyddspolisen effektivare följer upp hatbrott?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I inledningen till spörsmålet konstateras det att antalet hatbrott enligt uppgifter från polisen skulle ha ökat med 20 procent årligen. Med hatbrott avses gärningar vilkas motiv är fördomar eller hat mot den grupp som offret representerar. Begreppet hatbrott täcker förutom rasistiska brott också brott som grundar sig på sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Av polisens uppgifter om brottsanmälningar framgår det att misstankarna om hatbrott ökade med 17 % från år 2008 till år 2009. I fråga om antalet misstankar om andra hatbrott än rasistiska hatbrott har det inte förekommit betydande förändringar från år 2008 till år 2009. Då statistiken betraktas ska man hålla i minnet att skillnaderna mellan olika år kan bero på många orsaker. Förutom en ökning av det verkliga antalet brott kan orsaken bl.a. vara att benägenheten att göra brottsanmälningar har ökat, ändringar i sätten för polisens diarieföring samt polisens ökade känslighet för att känna igen brott som har begåtts av hatmotiv.

Statistiken visar dock att det görs en betydande mängd anmälningar om hatbrott i Finland. Enligt en årsutredning som nyligen utförts vid Polisyrkeshögskolan anmäldes det till polisen ca ettusen hatbrott år 2009.

Under våren 2009 påbörjades vid justitieministeriet en revidering av rasism- och hatbrottslagstiftningen. Beredningen är nu färdig och regeringens proposition om rasistiska brott och hatbrott överlämnas till riksdagen före julen. I propositionen föreslås det bl.a. att tillämpningsområdet för skärpningsgrunderna för straff utvidgas så att det bättre än för närvarande är tillämpligt förutom på rasistiska brott också på övriga hatbrott. Avsikten är att en straffskärpningsgrund vid sidan av ett rasistiskt motiv kan vara att brottet har begåtts utifrån ett motiv som baseras på religion, övertygelse, sexuell läggning eller funktionsnedsättning eller en annan grund som är jämförbar med dessa grunder.

På motsvarande sätt föreslås det att utsträckningen för straffbestämmelsen för hets mot folkgrupp i egenskap av bestämmelse om hatbrott förtydligas och delvis görs mera omfattande. Det föreslås också att det till strafflagen fogas ett särskilt rekvisit som gäller grov hets mot folkgrupp. Detta kan tillämpas bl.a. i fall där någon uppmanar eller förleder till folkmord eller andra grova människorättsbrott. Genom ändringarna görs regleringen strängare vid brott som har ett rasistiskt motiv eller hatmotiv.

Skyddspolisen följer med hatbrott som en del av uppföljningen av statens inre säkerhet. Man har fäst särskild uppmärksamhet vid om huruvida den verksamhet som under den senaste tiden i offentligheten har lyfts fram har varit organiserad och styrd. Vid Skyddspolisens utredningar har det framgått att hatbrotten för närvarande inte

i omfattande grad är organiserade fastän det bl.a. på internet finns några aktörer som sporrar till sådan verksamhet. Verksamheten karaktäriseras av slumpmässighet och lokal relatering. Det har dock under den senare tiden observerats en viss på förhand förekommande planmässighet vid verksamheten.

Eftersom hatbrotten är en beaktansvärd hotbild för den inre säkerheten, kommer Skyddspolisen också i fortsättningen att följa med hur detta fenomen utvecklas och rapporterar till den övriga polisen och till statsledningen hur situationen utvecklas.

Helsingfors den 9 december 2010

Justitieminister Tuija Brax